

Dzīve tuvplānā

Iedzīvotāju skaits Salacgrīvas pilsētā un pagastā

- 2000. g. – 3609 un 2554
- 2019. g. – 2598 un 1880

Kopš 2000. gada pilsētā dzimuši 395, pagastā 317, miruši attiecīgi 811 un 584. Uz citu dzīvesvietu Latvijā pārcēlušies 806 un 622, uz ārzemēm – 309 un 203. No citās vietās valstī uz dzīvi Salacgrīvā pārcēlušies 516, pagastā – 412, no ārzemēm – 4 un 6 cilvēki.

(No Centrālās statistikas pārvaldes datubāzes)

Vai Radīts Salacgrīvas novadā būs jāmaina izkārtne?

— Kad vēl nestrādāju veikalā, pat nevarēju iedomāties, ka salacgrīvieši tik daudz ko prot, — atzīst Vēsma Ozola

Veikalā *top!* iekārtotajā tirdzniecības zālē, kur tirgo Salacgrīvas pusē ražotu produkciju, satieku pārdevēju **Vēsma Ozolu**. Izrādās, veikala plauktos izlikti arī viņas rokdarbi – pašgatavotas karītes, kastītes. Viņa lepojas ar to, ko prot pati un arī citi salacgrīvieši. Un līdzīgi kā daudziem piejūriešiem viņai nozīmīgi ir vārds *savējie*, paši noticēji savā *teritorijā*. Tāpēc viņai nav divu domu, ka pašvaldības organizētājā aptaujā pirms pašvaldību reformas jābalso par Salacgrīvas novada patstāvību. — *Bet gan jau viss notiks, kā jānotiek. Diezin vai mūsu, maziņo, protestus kāds ņems vērā*, — viņa gan teic.

Administratīvi teritoriālā reforma atgādina kolektivizāciju

Salacgrīvas novada domes priekšsēdētājs Dagnis Straubergs uzskata, ka, pārzīmejot novadu karti, nav nēma vērā viņa vadītās pašvaldības specifika un atrašanās vieta

Salacgrīvas novada domes priekšsēdētājs Dagnis Straubergs atzīstas, ka par gaidāmo administratīvi teritoriālo reformu varbūt katru dienu nerunā, bet vismaz iedomājas. — *Nav viegli atrasties pārmaiņu priekšvakarā un turpināt iesāktos ikdienas darbus. Bet savus plānus nemainām un histērijas netaisām*, — viņš teic. Lai nu kurā no mūsdienu novadiem, bet Salacgrīvā dzirdēti jau gana skaļi pro-

testi pret iecerēto reformu. D. Straubergs to salīdzina gan ar 1917. gada revolūciju, gan kolhozu veidošanos. — *Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija kā revolūcijas laikā par to, ka valstī ir problēmas, meklē ienaidniekus vietējās pašvaldībās. Tie ir tie budži, kas neļauj sasniegt saulaino tāli*. Bet vai vēsture neatkārtosies? Toreiz, kad budži bija apkauti un izsūfīti spaidu darbos, labāka

Visas darīšanas Limbažos

Korģenes vienīgā veikala īpašnieci **Sandra Pālenu** atceros no laikiem, kad viņa strādāja vietējā pastā. Bet to pirms 11 gadiem slēdza un viņa sāka strādāt par pārdevēju. Pēc RATIKO bode piederēja SIA *Jūlija R*, ko sarunbiedre pārpirka. Korģenē ir kā daudzviet laukos. Gados vecākie nomirst, jaunie aizbrauc, dzīvokļi pustukši, un tas ietekmē arī Sandras dzīvi un biznesu. Savulaik varējusi algot pārdevēju, nu pati stāv aiz letes septiņas dienas nedēļā. Precu noietu bodītē ietekmē arī lielveikali pilsētā un to akciju cenas, tāpat tirgotāji, kuri noteiktās

dienās ciemata centrā tirgojas ar gaļu, pienu, zivīm. — *Bet kaut ko jau nopērk arī pie manis. Lielos vairumos precī neņem, zinu, cik vajag*.

Līdzīgi kā daudzi todien uzrunātie, Sandra neredz jēgu iecerētajām pārmaiņām. Tas viņas un arī uzņēmuma dzīvē neko nemainīs, jo pašai vien viss jānopelna. Tomēr sarunbiedre atzīst, ka pamatā visas darīšanas — banku, grāmatvedības utt. — kārtojamas Limbažos, uz to pusi arī asfaltēts ceļš, bet Salacgrīvas virzienā braucot vien uz Stientu-žu kapiem, kur atdusas vecāki.

Lai gan Korģenes veikalniece Sandra Pālenu strādā septiņas dienas nedēļā, viņa paspēj arī iekopt glītu dārzu ap bodīti

Arnis, pietājis lauka malā, atzīst, ka par plānoto reformu dzirdējis, bet, viņaprāt, tā galvenokārt iespaidos pašvaldības administrāciju

Lilija ir dzirdējusi par pašvaldību reformu un komentē to kā naudas izšķiešanu. — *Pagājuši 10 gadi kopš iepriekšējās un atkal jauks jau nostabilizējušos kārtību, pārdalīs*

amatus un naudu. Viņa spriež, ka zemnieku iecerētās pārmaiņas tieši neskarš, bet pašvaldības teritoriju, tās infrastruktūru gan. Un beigās tas atspēlēsies arī uz iedzīvotājiem.

Pašvaldību reforma ietekmēs dzīvi Korģenes centrā

Skolas laukos ir kā centrs, ap ko grozās sabiedrības dzīve. Kad slēdza Korģenes skolu, tās ēka pārtapa par sabiedrisku centru. Tajā izveidots feldšerpunkts, ir Salacgrīvas bērnu darza *Vilnītis* filiāle, frizētava, paticoties biedrības *Mēs Korģenē!* aktīvistu darbībai, sakārtota saieta zāle, ir trenāžieru zāle un tiek rīkoti pasākumi. Ir arī bibliotēka. Tur tad arī satieku bibliotekāri **Ilzi Baumanī** un vairākus pusaudžus, kuri, iegrimuši pufos, laiski darbojas ar telefoniem. Viņu ceļi uz bibliotēku ved, jo ir pieeja internetam, bet Ilze mēģina bērņus pievērst arī galda spēlēm un pat lasīšanai. No rīta un vakarpusē ceļu uz bibliotēku

mērojot pieaugušie, bet vispār ļaudis kļuvuši neaktīvāki. Arī pašukums, ko organizē biedrība, apmeklē arvien pasīvāk. Lai gan šķiet, ka korģenieši var būt apmierināti, ka viņiem ir tāds nams centrā, kur saņemt pakalpojumus vienuviet, gluži laimība zem tā jumta (tas gan tekot) nevalda. Ilze atklāj, ka no pavasara slēgtas feldšerpunkta durvis, jo medīķe sasirgusi. Savulaik reizi nedēļā no Salacgrīvas uz Korģeni braukusi daktere, nu vairs ne. Iedzīvotāji brauc uz novada centru vai Limbažiem. Nav arī drošības, ka nākotnē būs *dārziņa* filiāle, jo to apmeklējot vien nepilns desmits bērnu. Vecāki pat rakstījuši lūgumrakstu domei.

dito novadu. Šīm pašvaldībām jāspēj konkurēt ar kaimiņiem pārrobežā. Valka šai konkurences cīņā ir zaudējusi, Salacgrīva, pēc viņa domām, ir stiprāka par igauņu kaimiņiem. Viņaprāt, nav pieņemams, ka piejūrā posmā no Rīgas līdz Igaunijai, kur ir divas ostas, *Via Baltica* un būs starptautiska dzelzceļa magistrale, pēc šībrīža novadu kartes nav neviena reģiona centra.

Kaut skaidri saprotams, ka D. Straubergs ir pret reformu, viņš to skaļi neapstiprina. — *Uzskatu, ka gala lēmums, kā novadam attīstīties, jāpieņem pašvaldības iedzīvotājiem. Mana goda lieta ir nostāties vēlētajū pusē*, — viņš saka. Drīzumā novadā iecerētā aptaujā par reformu. Novada domes priekšsēdētājs pieņem, ka pašvaldību ministra Jura Pūces novadu reforma varētu arī neīstenoties, jo par to vēl jābalso Saeimā, un nebūt ne visi deputāti ir par to sajūsmā. Galu galā — to var pārsūdzēt arī tiesā, jo jāpastāv arī kādām iedzīvotāju pašnoteikšanās tiesībām. Reformatora J. Pūces darbošanos salacgrīvietīs salīdzina ar vēlēšanas par katru cenu saņem saldmūti, kā mazam bērnam nokrītot veikalā pie letes un ļļaujot. Novada deputātu tikšanos ar viņu, pēc D. Strauberģa domām, nevar saukt par konsultācijām, bet tikai par informēšanu, kur klātesošo viedoklis netika uzklausts.

Saruna Kuivižu bodē

— *Kas vainas mums pašiem, kas vainas Limbažiem?* — apmēram tādā tonīkārt rīt sarunas par gaidāmo reformu ar Kuivižu bodes pārdevējam **Ināru un Kristiānu**. Ne viņu dzīvē, ne darbā tas neko nemainīšot. Domē nekādū darīšanu tikpat neesot, bet, ja ir kāda vajadzība Valsts ieņēmumu dienestā vai Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā, tāpat slimnīcā, jāmēro ceļš uz Limbažiem. Sarunai piebiedrojas arī pircēja **Marita** no Ainažiem: — *Es savas smadzenes ar politiku nepiesārņoju. Man vienalga, kas notiks, bet skaidrs, ka centram vienmēr būs vairāk*. Arī tagad Salacgrīvai tiekot vairāk nekā Ainažiem.

Par veikala pastāvēšanu pārdevējas nesūrojas, apgrozījums nav sliktāks kā pērn, kaut stabilitākie pircēji — pensionāri, kuriem regulārs pensijas, iet mazumā. — *Veikals Kuivižos ir vajadzīgs*, — abas uzskata. Protams, klientus nosmēl arī ielu tirgotāji, kas piedev klāt savu produkciju ciemata centrā. Tāpat lielveikali Salacgrīvā, uz kuriem cilvēki brīvdienās dodoties kā uz ekskursiju.

Valstsirdīgi, bet anonīmi par vilšanas

Satiku arī kādu salacgrīvieti, lībieti, kura dzimta šai pusē dzīvo jau no 1600. gadiem. Tomēr šis uzņēmējs plāno savu dzīvi saistīt ar kādu no dienvidu zemēm. Par to, ko runājam, viņš atļauj rakstīt, bet viņu atklāt — nē, tā iegūst tikai nelabvēļus. Sarunbiedrs savulaik stāvējis uz barikādēm, kā jau kārtīgs pilsonis gājis uz vēlēšanām, bet piedzīvojis vilšanas. — *Beidzu degt par brīvu Latviju, jo jūtu pilnīgu vienaldzību pret mani un arī manu uzņēmējdarbību, lai gan nu jau vairāk nekā 20 gadu ar savu eksportēroto precī esmu valstī piesaistījis naudu*. No teiktā jāsecina, ka viņa lielā neapmierinātība ir tieši ar valsts politiku — uzņēmējs maksā nodokļus, bet valsts pat ceļu nevīžo sakārtot. Pārmērtums par to tiek arī pašvaldībai. Viņaprāt, tai arī vajadzētu prasties piekļūt savu plecu, lai lietas iet uz priekšu. Tāpat sarunbiedrs spriež, ka viņam kā darba devējam ir tikai pienākumi, bet tiesības — darba ņēmējam. Bet, rau, ir trādiēna, un divi vēl darbā šajā nedēļā nav parādījušies... Gaidāmā reforma viņu nesaista. Viņa interese sniedzas tikai līdz paša īpašuma robežai. Ar šo sajūtu viņš arī sāksot biznesu tālajā zemē *no neceposīties* par notiekošo Latvijā.

Ostas pārvaldē balso par patstāvību

Stratēģiska vieta Salacgrīvas novadā ir osta, tālab apmeklēju tās pārvaldi, lai noskaidrotu ostas pārvaldnieka **Ivo Istenā**, kapteiņa **Normunda Tiesneša** un uzrauga **Valda Ozoliņa** viedokli par iecerēto reformu. No visiem trim Valdis par to zina vismazāk. — *Pie friziera reti eju, pie daktera rindā nesēžu, televizoru maz skatos*, — viņš min tam iemeslu. Bez darba ostā viņam ikdienā netrūkst lietu, ar ko nodarboties. Rau, vakar bijis pie bitēm, kāda iekodusi un roka uzpampusi. Tāpat sava darīšana pie mājās iekārtotās viesnīcas. Bet, kad prasu viņu viedokli par Salacgrīvas novada patstāvību, viņš balso par to: — *Esmu Salacgrīvas patriots!*

Abi pārējie viņam piebalso. — *Salacgrīvas novads dzīvo normāli, kāpēc kaut kas būtu jāmaina?* — jautā Normunds, kurš ir arī vietējais deputāts. Ja atkal kaut kas jāreformē, tad jau pirms 10 gadiem notikuši nebija pareiza. Un vai pēc nākamajiem 10 neseicinās to pašu? Viņaprāt, piespiedu laulības, par ko var uzskatīt iecerēto novadu apvienošanu, nekad nav labas.

Ostas pārvaldnieks piekrt, ka mazajās administratīvajās vienībās pārmaiņas nepieciešamas, bet tas nav stāsts par Salacgrīvas novadu. Viņš arī uzsver — šobrīd nevar runāt, ka līdz ar reformu atgriežamies pie bijušā Limbažu rajona. Pie teritorijas (izņemot Lēdurgu)

Salacgrīvai — sava specifika

Krietnu laiku nav apmeklētas *Svētupes* Lauvās, tāpēc, satiekot viesu nama saimnieku **Ingu Salīņu**, painteresējos, kā klājas tūrisma biznesā. Agrāk to apmeklēja arī vietējie ļaudis, tagad pamatā ir, tā teikt, tranzīti — somi, poļi, igauņi, lietuvieši. Šobrīd dzīvojoot strādnieki no Neretas, kuri tira Svētpui. Vietējie ziemā atbraucot uz pirtiņu. Pašam ārpusē daudz darīšanu neesot, ko varot, nokārtojot

Svētciemā dzīve nav kļuvusi sliktāka

Ar Svētiema bibliotēkas vadītāju **Līgu Borozdīnu** par pašvaldību reformu sarunājāmies arī pirms 10 gadiem. Toreiz viņa bazījās, kā iestāde darbosies novadā. Izrādījās — raizes bijušas veltīgas. Lai gan Svētiemā ir Salacgrīvas bibliotēkas filiāle, tā strādā patstāvīgi, izjūtot atbalstu gan no kolēģiem novada centrā, gan Limbažos. Bibliotēkas telpas piedzīvojušas remontu, izveidots atsevišķs centrs bērniem. Arī par lasītāju skaitu krietrum Līga nesūdzas — patstāvīgi turas uz 240. Arī par dzīvi Svētiemā sarunbiedre

Gan salacgrīviešu patriotisms, gan neatbildētie jautājumi par to, ko dos iecerētā reforma, Salacgrīvas ostas darbiniekiem — Ivo Istenajam (no kreisās), Valdim Ozoliņam un Normundam Tiesnesim — aptaujā liks balstot par novada patstāvību

jā, bet ne pie toreizējās divu līmeņu (rajona un pilsētas (pagastu)) pārvaldības. Nu iecerēta viena līmeņa pārvalde. — *Grūti iedomāties, ka Limbažos pie galda sēdošie deputāti tik labi pārzinās visa novada cilvēku vajadzības. Apdzīvoto vietu pārstāvēniecība domē nebūs nodrošināta*, — viņš spriež. Nav arī skaidrs, kādus pakalpojumus pēc reformas nodrošinās, piemēram, Salacgrīvā. Cilvēki aicināti kārtot lietas internetā, bet jāreķinās, ka ne visi to spēs. Saprotams, ka ostu Salacgrīvai neviens neatņems, bet kā būs ar tās nopelnīto?

Līdz šim varēts ar vietējo domi vienoties, un tā atgriezta vietā, no kurienes nākusi. Piemēram, promenādē Salacas krastā. Un kā vispār būs ar pašvaldības finansēm? — *Nezinu, kā pārējie novadi, bet Salacgrīva ir dzīvojuši kā rūpīgs saimnieks. Un tagad tas viss aizies kopējā katlā?* — jautā I. Istenais. Viņaprāt, valdībai par valsts attīstību būtu jādomā kompleksī. Primāri jāatbild uz jautājumiem — kā apturēt cilvēku aizbraukšanu no Latvijas, kā palielināt dzimstību, kā stimulēt darbavietu rašanos. Novadu apvienošana to neatrisinās.

Limbažu novads salacgrīviešiem nav īstais partneris. — *Jums jau tie riņķi*, — sarunbiedrs pasmej par daudzajiem aplveida krustojumiem Limbažos... — *Bet Salacgrīvai ir osta, lielā Tallinas šoseja. Tā ir pavisam cita specifika*. Viņš arī spriež, kur pie apvienošanās liks spējīgos Salacgrīvas novada pašvaldības darbiniekus. — *Limbažos viņus pretī neņems, tur jau valdības māja pilna līdz skurstenim*.

Svētiema bibliotekāre Līga Borozdina nesūdzas ne par dzīvi ciematā, ne par darbu

Laimīgi, kas iemīlējušies

Iebraucot Korģenē, uz ceļa pamanu divus jaunus cilvēkus, no kuriem jau pa gabalu staro tāda īpaša sajūta, ka viņi ir jauni, laimīgi un visi ceļi valā. Noskaidroju, ka **Venija un Edgars** steigzas uz autobusa pieturu, lai brauktu uz *Kapteņu ostu*, kur strādā par bārmēni un viesmīri. Apsolu aizvest līdz pieturai, bet par to viņiem ar mani jārunājas. Izrādās, Korģenē viņi dzīvo pavisam neilgu laiku. Nav varēts noīrēt dzīvokli Salacgrīvā. Abi iepazinušies pirms pieciem gadiem, divreiz pastrādājuši Londonā, Anglijā. Lai arī ir iespēja tur atgriezties, jaunieši to neplāno. Tur neesot nekāda zelta bedre. Tāpat smagi jāstrādā, nav laika domāt ne par ko citu. Bet par ko viņi domā, būdami dzimtenē? Par kopējo nākotni. Viņu interese arī māksla un mūzika, bet par pašvaldību reformu nav pat dzirdēts. — *Man vienalga, kurā novadā dzīvoju*, — apgalvo bijuši pāliekte. Edgars ir salacgrīvietis. — *Man nepatīk Limbaži*, — viņš bilst. Būtu bijis laiks, viņš arī to pamatotu, bet... piebrauc autobuss.

Lauvās dzīvojošajiem sabiedriskais transports ir liels retums. Tāpēc, ieraugot celmalā sievieti, kura dodas Lauvu virzienā, pietāju. Un atkal par vedumu algā vēlos noskaidrot

MAF

Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

Valsts reģionālās attīstības agentūra